

Milionska piramidalna prevara

Mesud Hrvat je prije pet godina imao četvrtinu miliona maraka, a danas živi na rubu siromaštva. Bez novca je ostao jer je povjerovao u priču o dobroj zaradi na „Forexu“, odnosno berzi devizama.

Prema policijskim saznanjima, on je jedan od više stotina žrtava, prevarenih u Bosni i Hercegovini između 2006. i 2011. godine. Iza prevare stoje offshore kompanije i nekolicina osoba kojima su građani davali novac, uvjereni da investiraju i da će dobro zaraditi. Najmanje 20 miliona maraka je bilo u igri, ali novac nije uložen u berzu. Dio je vraćen „ulagačima“ kao dividenda na osnovu koje su pristizali novi ulozi, dijelom su kupovane nekretnine, a dio novca je otišao iz zemlje. Za sada niko nije osuđen.

Hrvat je imao ugostiteljski objekat i stan u Sarajevu, što je prodao za 260.000 KM. Sredinom juna 2008. godine, dok je novac ležao u banci, došao mu je poznanik Nurko Zgodić i pričao kako je investirao na „Forexu“ te od početnih 5.000 eura zaradio 45.000 eura.

„To se ukazalo kao životna prilika. Hajde da se nešto zaradi i kasnije da se kupi neki poslovni prostor“, kaže Hrvat u razgovoru za Centar za istraživačko novinarstvo (CIN). On i supruga tada nisu radili. „Po zanimanju sam profesor geografije. Godine stigle. U školi šanse nemam“, priča Hrvat koji ima četvero djece.

Prema njegovim riječima, Zgodić mu je rekao da iza ulaganja stoji „renomirana kompanija ‘Forex’“, odnosno kćerka firme „Mat Investment Group“ te da je Muhamed Bukva njihov ovlaštenu zastupnik i da ima ured u sarajevskoj poslovnoj zgradi „Unitic“. Sutradan su otišli do ureda. Dočekali su ih Muhamed Bukva i njegov zet Emir Džaferagić koji mu je rekao da se radi o ozbiljnoj investicijskoj grupi „koja je u Evropi u

finansijskom smislu jača od države Švicarske“.

Optuženi Muhamed Bukva izlazi sa Općinskog suda sa advokatima Vasvijom Vidović, Draganom Barbarićem i Lejlom Ćović. (FOTO: CIN)

Hrvat je odlučio investirati. Uplatio je 25.000 eura. Nakon dvije sedmice je dobio „sherove“, odnosno priznanice o uplatama i vrlo brzo i poruke o zaradi od tri posto na uloženi novac. To mu je dalo motiv za nove uplate, s kojima je ostao bez svojih 260.000 KM. Hrvat je dobio informaciju da ulaganje na berzi funkcionira tako da Bukvi ili Džaferagiću da minimalno 5.000 eura i plati troškove investicije 13 posto. Za uplaćeni novac u roku od 14 dana stiže priznanica sa vodenim žigom kompanije i navedenim iznosom uplate. Obračun je na sedmičnom nivou, izražen u procentu i može se naplatiti ili reinvestirati.

Od Bukve je dobio 4.155 eura za koje je mislio da je „dividenda“, odnosno zarada od investicije. U septembru 2008. godine prestale su stizati i isplate i telefonske poruke.

Prema njegovim riječima, u susretima koje je nakon toga imao s Bukvom, dobio je informaciju da je nastupila ekonomska kriza na globalnom nivou te da se vrše inspekcije transfera novca.

Krajem te godine Bukva ga je pozvao i rekao da poslovanje prelazi na firmu „Future Trend Investment Holding Limited“ iz Hong Konga i da treba donijeti svu dokumentaciju o ulaganju i potpisati priznanicu da je saglasan da poslovanje nastavi nova firma. Hrvat je to i učinio. Bukva i njegov zet Džaferagić su mu rekli da firma namjerava otvoriti predstavništvo za Evropu. Nakon toga telefonske poruke su sve rjeđe stizale, zatvorena je kancelarija u „Uniticu“ a „poslovanje“ je prešlo na internet.

Dobio je šifru za ulazak na stranicu. Bezuspješno je pokušavao dobiti barem dio gotovine, pa je u aprilu 2011. godine slučaj

prijavio Federalnoj policiji.

Offshore kompanija

Na osnovu njegove i prijave drugih građana koji su se u međuvremenu javili, Federalna policija je otvorila istragu. Pronašli su da su firme „Mat“ i „Future“ offshore kompanije koje su registrovane u posebnim zonama u svijetu gdje je dozvoljena registracija uz potpunu anonimnost pravih vlasnika.

U saradnji sa policijom iz Engleske došli su do informacije da je „Mat Investment Group CO“ osnovana u novembru 2007. godine, a brisana je iz registra dvije godine poslije. Kao odgovorna osoba spominjalo se ime Dorothy Morin sa Sejšela, a kao dioničar firma „Fidelity Holdings“ LTD, čiji vlasnik Renato Kandra ima hrvatski pasoš. Došli su do informacije da firma ima fiktivnu adresu u Londonu, gdje se samo nalazi kancelarija sa koje se prosljeđuje pošta. Policija iz Londona smatra da je kompanija osnovana za prevare.

„Future Trend Investment Holding Limited“ Hong Kong je offshore kompanija koja je osnovana u decembru 2008. godine, sa prijavljenom adresom u Hong Kongu. Iz registra se ne vidi ko su pravi vlasnici.

Prema podacima državnog Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa koji su dostavljeni policiji, u BiH nije bilo registrovanih predstavništava ovih firmi, niti su registrovani kao strani ulagači.

U sudskom registru na adresi Fra Anđela Zvizdovića u „Uniticu“ je registrovana firma „Future Invest“ d.o.o. Sarajevo čiji je osnivač Emir Džaferagić, a direktor Muhamed Bukva.

U stanu Muhameda Bukve policija je pronašla spisak ulagača u kojem je navedeno 387 lica i uplaćena novčana sredstva od 7.293.365 eura. Na sudu se

branio šutnjom. (FOTO: CIN)

Građani su policiji prijavili da su novac davali Džaferagiću, Bukvi i Mladženu Kešelji iz Sarajeva, Dimitriju Preradoviću i Slobodanu Kaleziću iz Prnjavora, Marku Štrpcu iz Viteza i Davoru Kordiću iz Busovače.

Neki od njih su policiji to priznali. Policija tvrdi da je Bukva priznao da je od tog novca kupio stan na primorju, u Orebiću, vrijedan 73.500 eura, a Štrbac je kupio dva stana u Trogiru koja su registrovana na ime njegove supruge Slađane.

Džaferagić je policiji priznao da je novac ranijim "ulagačima" isplaćivan od novih uloga. On je rekao da se 2008. godine smanjio broj novih ulagača, isplata je stala i došlo je do urušavanja piramide. Na osnovu njihovih i iskaza svjedoka policija je došla do saznanja da su mnogi građani prošli istu situaciju kao Hrvat. Razlika je u količini uloženog novca. Navodno, ulagalo se od 5.000 do 100.000 eura. Policija navodi da su neki građani dizali komercijalne kredite da bi ulagali na berzu.

Bukva je u izjavi za CIN rekao da je on ulagač, te da je samo pomagao drugim ljudima. Za kancelariju u „Uniticu“ je rekao da nema veze sa forexom. „To sam ja pokušavao u jednom trenutku da napravim sebi firmu za neke druge poslove“

Međutim, u toku pretresa policija je kod njega, uz ostalo, pronašla vizitkarte sa njegovim imenom i natpisom "Mat Project Limited". Nađen je i spisak 387 osoba koje su dale skoro 7,3 miliona eura. U tabelarnom prikazu "ulagača" navedno je ime i prezime, datum rođenja, način ulaganja, a kao voditelji računa su navedeni Bukva, Džaferagić, Kešelji i neke druge osobe.

Suđenje Bukvi, Džaferagiću i Štrbcu

Federalna policija je u jesen 2011. godine državnom tužilaštvu podnijela krivičnu prijavu za organizovani kriminal protiv spomenutih osoba, ali je prijava proslijeđena tužilaštvima na kantonalnom nivou. Kantonalno tužilaštvo iz Sarajeva je u junu

2012. godine podiglo optužnicu protiv Bukve, Džaferagića i Štrbca, a odustali su od krivičnog gonjenja Kalezića i Preradovića, uz obrazloženje da nije bilo dokaza. Tužilaštvima u Istočnom Sarajevu i Travniku proslijedili su prijave za Kešelja i Kordića.

Podignuta optužnica razlikuje se od krivične prijave. U optužnici je navedeno da su se Bukva, Džaferagić i Štrbac lažno predstavljali kao predstavnici nepostojećih investicionih fondova „Mat Project Limited Company By Shares“, „Mat Investment Group CO“ i „Future Trend Investment Holding Limited“ iz Hong Konga.

U korist optužnice su svjedočili: Hrvat, Davor Mustafić, Azra Pršeš, Zdenko Rajić, Mehemed Spahović, Ivica Šunjić, Rasim Iković, Mirsad Sijerčić, Nedžad Fejzić i Dževad Hodžić. Priča im je slična: dali su minimalno 5.000 eura i proviziju od 750 eura Bukvi, Džaferagiću ili Štrbcu, od kojih su čuli o unosnom poslu koji je rizičan, ali i visokoprofitabilan. Optužene su znali lično ili preko poznanika. Neki od svjedoka, poput Spahovića, su bili i na seminaru koji je na tu temu održan u Hotelu „Bosnia“ u Sarajevu.

Svjedoci su pričali da su novac dali „na ruke“ u kafićima i drugim javnim mjestima. Sigurnost u poslovanje im je davala lijepo uređena kancelarija u Sarajevu, certifikati o uplati, pečati i slično.

Svu tu dokumentaciju kao i fotografije sms poruka o dobiti predali su Tužilaštvu.

Zlatko Dugandžić, sudski vještak za novac, dokumenate i rukopis, je u toku sudskog postupka rekao da su „vrijednosni papiri“ koje su građani dobili na ime investicija „talašika“.

„Sporni certifikati o sudjelovanju u profitu nisu načinjeni na specijalnoj vrstiti papira niti je u njihovoj izradi primijenjena potrebna tehnološko-tehnička izvadba, jer ne sadrže elemente zaštite koji su primjereni takvoj vrsti

dokumenata“, rekao je tom prilikom Dugandžić.

U korist optuženih su svjedočili: Bukvin brat Ahmet, šura Mehmedalija Kraljić, poznanica Razija Duratbegović i prijatelj Hasan Bećirović, kao i Štrbčevi poznanici Dragan Vukajlović i Edin Špago.

Svi su davali novac. Neki od njih su dobili više nego su uložili, dok drugi nisu dobili ni ono što su uložili, ali se ne smatraju prevarenim.

Bećirović, delegat u državnom parlamentu, rekao je da mu je Bukva prijatelj. Dao mu je 30.000 eura, a dobio je natrag 17.000 eura. On je rekao da je ekonomista po struci i da poznaje rad berze. Kaže da se ne osjeća prevarenim. „Rizik finansijskog ulaganja je takav. Vi u jednom trenutku dobivate, u drugom gubite. To je bila moja nemogućnost da predvidim svjetsku ekonomsku krizu.“

Emir Džaferagić je priznao policiji da je „dobit“ isplaćivana od dijela novca novih ulagača. Kad se smanjio broj novih ulagača, nestalo je i dobiti i došlo je do urušavanja „piramide“. (FOTO: CIN)

Na strani odbrane je svjedočio i stručnjak Ahmed Hodžić, direktor Brokerske kuće „FIMA“. Govorio je o „Forexu“, berzi, načinu poslovanja.

„Molio bih za odgodu da se mogu pripremiti“, rekao je Karić. Iako je njegovo svjedočenje bilo godinu dana od podizanja optužnice, tužiocu Džemalu Kariću iznesene stvari nisu bile poznate i nije mogao postaviti nijedno pitanje.

Na sljedećem ročištu umjesto njega došao je tužilac Miroslav Jonjić.

Branionci Vasvija Vidović, Dragan Barbarić i Lejla Ćović zastupali su tezu da svjedoci nisu prevareni, već su sami

odlučili investirati te da su bili upozoreni na mogući rizik.

Reuf Sulejmanović, direktor Riznice, finansijskog tržišta i investicijskog bankarstva u Raiffeisen banci, u razgovoru za CIN kaže da sigurne dobiti na berzi nema.

“Da vam kažem da znam kakva će biti cijena dolara za mjesec dana, vjerovatno ne bih radio ovaj posao koji sada radim, nego bih napravio jedan potez u životu i završio sve to“, kaže Sulejmanović.

On je objasnio da “Forex”, odnosno berza devizama postoji i da ona podrazumijeva kupovinu jedne valute u jednoj zemlji, a prodaju valute druge zemlje prema odgovarajućem deviznom kursu. Kurs se određuje na osnovu ponude i potražnje. Trgovanje se može vršiti preko ovlaštenih i registrovanih brokerskih kuća, ali njemu nije poznato da u BiH takvih ima.

Prvostepeni postupak na Općinskom sudu u Sarajevu je okončan prije četiri mjeseca, oslobađajućom presudom.

Sutkinja Lejla Konjić je ocijenila da „tužilaštvo nije dokazalo da su optuženi Bukva, Džaferagić i Šrbac lažno prikazivali činjenice ili dovodili oštećene u zabludu“. U presudi je navela da se ne radi „o nepostojećim fondovima, nego o vrsti ugovornih odnosa sa firmom s kojom ulagači komuniciraju prvo posredstvom optuženih, a nakon toga direktno, putem interneta“.

Ostavila je mogućnost žalbe. U Općinskom sudu Sarajevu su CIN-u potvrdili da je žalba upućena početkom ovog mjeseca. Predmet još nije došao do Kantonalnog suda u Sarajevu. Iz tužilaštva su odbili razgovor s novinarima.

Sutkinja je uputila oštećene na parnicu.

Hasan Bećirović, delegat u Domu naroda Parlamentarne skupštine BiH ne smatra se prevarenim. „To je moja nemogućnost da

predvidim svjetsku ekonomsku krizu“ (FOTO: Slobodna Bosna)

Hrvat kaže da on nema novca da pokrene parnicu i da jedva preživljava sa 460 KM koje zaradi na građevini. „Računao sam, treba mi negdje 40 godina da zaradim ono što su mi uzeli, a ja imam 51 godinu“, kaže Hrvat.

On kaže da se teško nosi sa mišlju da je djeci uništio život sa najboljom namjerom. „Nema večeri kada liježem da ne razmišljam o tome. Kada se osamim, kad su teški trenuci, odmah mi je to u glavi. Ustvari, uvijek mi je to u glavi“, kaže Hrvat.

Tužilaštvo Srednjobosanskog kantona odustalo je početkom prošlog mjeseca od krivičnog gonjenja Kordića. Tužiteljica Rusmera Vilić je u svojoj odluci navela da nije bilo dovoljno dokaza da je krivično djelo počinjeno.

U obrazloženju koje je poslala CIN-u navela je da su u toku istrage prikupljeni brojni dokazi, saslušani svjedoci i oštećeni. „Saradnja između oštećenih i firme „Forex“, a kasnije firme „FITH“ u Hong Kongu odvijala se ne preko osumnjičenog Kordić Davora, nego preko firme i oštećenog putem elektronske pošte“, navedeno je u dopisu.

Anto Mađar iz Busovače koji je Kordića prijavio policiji kaže da je njemu dao 5.700 eura koje je zaradio kao sezonski radnik u Austriji, radeći kao vozač u šumi. On kaže da se dosta građana iz Busovače policiji nije ni javilo, jer još žive u uvjerenju da će dobiti novac natrag. Mađar kaže da viđa Kordića koji mu je susjed, da ga pita za svoj novac i da dobije odgovor: „Bit će, bit će.“